

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83432,Piotrowski-Edward.html>
2023-10-02, 17:47

Piotrowski Edward

PIOTROWSKI Edward (21 VIII 1864, Stusin k. Tarnowa – 7 V 1916, Kamionka Strumiłowa [Kamionka Bużańska], Podole), lekarz. Syn Zenona, urzędnika kolejowego, i Eleonory z Serscheniów.

Pierwsze nauki pobierał w domu. Po śmierci ojca P. wraz matką przeprowadził się do Krakowa, gdzie w 1879 został przyjęty do Gimnazjum św. Jacka. Nie należał do wyróżniających się uczniów, chociaż przejawiał duże zdolności w zakresie przedmiotów ścisłych. Złożywszy pomyślnie egzaminy dojrzałości, w 1886 zapisał się na wydz. lekarski UJ. Opieki i pomocy materialnej udzielił mu wówczas krewny od strony matki ksiądz kanonik Edward Serschen, długoletni proboszcz parafii św. Józefa w Podgórzu. Studia medyczne ukończył w 1891 wraz z absolutorium i uzyskał stanowisko mł. asystenta w Zakładzie Anatomii Patologicznej UJ, kierowanym wówczas przez prof. T. Browicza. Dopełniwszy nakazanych rygorozów, w 1892 uzyskał stopień doktora wszech nauk lekarskich. W 1893 otrzymał pełną asystenturę w Zakładzie Anatomii Patologicznej UJ, a w 1894 wystarał się o asystenturę w Zakładzie Medycyny Sądowej UJ, na którego czele stał prof. L. Wachholz. Na podstawie świadectw pisemnych należy przyjąć, że w stosunkowo krótkim czasie nabył dużej biegłości w technikach sekcyjnych. Równocześnie praktykował jako lekarz na Podgórzu. W 1895 zyskał możliwość pracy w Instytucie Medycyny Sądowej w Wiedniu, gdzie jako prosektor szkolił się pod kierunkiem prof. Edwarda Hofmana. W 1896 powrócił do Krakowa. Tu wobec wysoce nieprzychylnych opinii związanych z publikacją jego pracy pt. *Kryminologia kobiety*, zrezygnował z pracy na uniwersytecie. Zajął się wówczas prywatną praktyką. W 1897 został mianowany wprawdzie asystentem sanitarnym na Podgórzu, później został oddelegowany do Sanoka, gdzie pomagał lekarzowi powiatowemu Adamowi Czyżewskiemu. W 1899 otrzymał samodzielne stanowisko koncepisty

sanitarnego w Rudkach, lecz niebawem przeniesiono go do Limanowej. W 1902 oddelegowano go do Biura Sanitarnego Namiestnictwa we Lwowie. W 1903 przystąpił do egzaminów specjalizacyjnych i otrzymał awans na lekarza powiatowego. W tym samym roku rozpoczął praktykę w Cieszanowie. W 1907 przeprowadził się wraz z żoną, Heleną z Haydukiewiczów, do Kamionki Strumiłowej na Podolu, będącej siedzibą władz powiatu kamionieckiego. W 1912 P. został awansowany na stanowisko starszego lekarza powiatowego. Po wybuchu I wojny światowej prowadził szeroko zakrojone akcje przeciwepidemiczne oraz zabezpieczenia sanitarnego. W 1916 zaraził się tyfusem podczas niesienia pomocy chorym i zmarł. Uznany za ofiarę zawodu.

P. publikował niewiele i w krótkim przedziale czasu pomiędzy 1894 a 1896. Miał sprecyzowane zainteresowania badawcze, które koncentrowały się wokół problematyki sądowo-lekarskiej. Z większych opracowań należy przywołać *O nagłej śmierci* (1895) rzetelnie prezentującą dostępną wówczas wiedzę o charakterystycznych dla takich przypadków znamionach, a także omawiającą zmiany patologiczne mogące towarzyszyć nagłym zgonom. Charakter monograficzny nosiła przywołana już *Kryminologia kobiety* (1895), wydana własnym nakładem przez autora, a będąca próbą stworzenia profilu psychologicznego kobiet schodzących na drogę przestępstwa. Jakkolwiek pod wieloma względami oryginalna, niosła ze sobą zbyt wiele uproszczeń i kompilacji, z rażącymi uchybieniami metodologicznymi włącznie. Z drobniejszych doniesień należy wskazać na teksty *O otruciu kwasem azotowym* (1894), *O przedziurawieniach jelit po urazie* (1895) oraz artykuł poświęcony porównaniu różnych metod wykrywania krwi *O nowym sposobie wykrycia krwi* (1896).

Pracą, którą należy uznać za najważniejszą w dorobku P. jest *Über Entstehung, Form, Richtung und Ausbreitung der Blutspuren nach Hieb- und Stichwunden des Kopfes* (1895), powstała z inspiracji prof. Hofmana, w trakcie pobytu P. w Wiedniu. Jej głównym celem było określenie rozkładu i kształtu plam krwi powstałych na skutek urazów zadanych różnymi narzędziami. W eksperymentach prowadzonych w

przestrzeni specjalnie ustawionych parawanów P. zadawał ciosy królikom, rejestrując rozkład, długość i intensywność rozbryzgów krwi. Doświadczenia przeprowadzone na zwierzętach za pomocą ściśle określonych pod względem rozmiarów, masy i materiału narzędzi, zarówno ostro, jak i tępo krawędziowych doprowadziły do wyodrębnienia charakterystycznych cech plam w powiązaniu z konkretnym typem oraz mechaniką użycia danego przedmiotu. Pozwoliło to P. na stworzenie wyjściowej klasyfikacji krwawych śladów z podziałem na trzy podstawowe grupy. Było to pierwsze tego rodzaju opracowanie problemu na świecie i chociaż nakład samej książki był niewielki, liczący zaledwie sto egzemplarzy, to dzięki wysokim ocenom tej miary badaczy, co Albin Haberda, nazwisko P. cytowano coraz częściej w pracach innych autorów. Jego wartość podnosił również niemiecki prawnik i profesor uniwersytetu w Berlinie Otto Leers, profesor medycyny sądowej uniwersytetu w Kilonii Ernst Ziemke czy jeden z twórców współczesnej identyfikacji w oparciu o analizę krwi i włosów Victor Balthazard. Amerykanin Herbert L. McDonnell, czołowy specjalista z zakresu metodyki badania śladów krwi i założyciel International Association for Bloodstain Pattern Analyst wskazywał wielokrotnie na P. jako absolutnego pioniera prac prowadzonych w tym zakresie. Staraniem McDonnella dokonano przekładu na język angielski książki P., która ukazała się pod tytułem *Origin, Shape, Direction, and Distribution of the Bloodstains Following Head Wounds Caused by Blows* w 1992. Praca polskiego uczonego nadal jest wielokrotnie przywoływana we współczesnych podręcznikach i opracowaniach z zakresu medycyny sądowej, prawa karnego i kryminalistyki.

P. Szarejko: *Słownik lekarzy polskich XIX wieku*, Warszawa 1991, t. 1, s. 627–628; S.H. James: *Introduction to Bloodstain Pattern Interpretation and Properties of Blood*, [w:] William G. Eckert, Stuart H. James (red.) *Interpretation of Bloodstain Evidence at Crime Scenes, Second Editions*. CRC Press, 1998, s. 4–5; S. Brodbeck: *Introduction to Bloodstain Pattern Analysis*, „SIK-Journal for Police Science and Practice” 2012, t. 2, s. 51–57, doi: 10.7396/IE_2012_E; A. Damulewicz: *Doktor Edward Piotrowski – zapomniany prekursor badań nad*

dynamiką śladów krwawych, [w:] J. Wójcikiewicz, V.
Kwiatkowska-Wójcikiewicz: *Paradygmaty kryminalistyki*,
Kraków 2016, s. 93–111.

Ryszard Witold Gryglewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)